

Papperslösa flyktingar måste ha rätt till hälso- och sjukvård

Regeringen arbetar med att omvandla gällande praxis till ett lagförslag som innebär att asylsökande och gömda flyktingar ska särbehandlas och inte få samma rätt till vård som befolkningen. Ett likartat lagförslag har tidigare stoppats då det möttes av massiva protester från en rad organisationer, bland annat fackföreningar, kristna och humanitära organisationer och SSF.

Lagförslaget innebär att papperslösa migranter, dvs alla människor som vistas i Sverige utan tillstånd från staten och som är äldre än 18 år endast får rätt till vård som inte kan anstå. All vård måste de själva betala. Detta gäller även gravida kvinnor. De har endast rätt till omedelbar mödravård och förlossning, där kostnaden för förlossningen kan uppgå till 25 000 kronor. Konsekvensen blir att många inte har möjlighet att betala och därför avstår från att söka vård inför risken att dra på sig stora skulder. Detta ökar lidandet för enskilda individer och kan få allvarliga medicinska konsekvenser. Förutom konsekvenser för den enskilde kan denna särbehandling även påverka folkhälsan i Sverige då risken för smittsamma sjukdomar, till exempel tuberkulos, ökar.

RÄTTEN TILL HÄLSA är en av de grundläggande mänskliga rättigheterna och den slås fast i FNs allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från år 1948. FNs särskilda rapportör för hälsa, Paul Hunt, riktar i sin rapport från år 2007 skarp kritik mot Sveriges särbehandling av papperslösa rätt till vård och menar att denna särbehandling utgör en diskriminering enligt konventionerna om mänskliga rättigheter.

Barn och ungdomar under 18 år som är eller har varit asylsökande har rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård. Men den rätten gäller inte barn som inte har ansökt om uppehållstillstånd, barn som ansökt om uppehållstillstånd grundad på anknytning och barn födda i Sverige vars föräldrar är asylsökande men som inte ansökt om uppehållstillstånd för barnet. Dessa barn har enbart rätt till omedelbar hälso- och sjukvård som ska betalas. Detta bryter mot barnkonventionen som Sverige ratificerat. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och rätt till sjukvård och rehabilitering (artikel 24).

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUS är ett föredömligt exempel på att det är fullt möjligt att ge vård utan diskriminering. Sjukhusledningen har tagit ansvar för och antagit riktlinjer för hur sjukhuset ska ge papperslösa migranter vård utan särhandling.

Sjuksköterskornas etiska kod är glasklar, liksom alla

ILLUSTRATION: MARTIN HEAP

vårdprofessioners koder, när den gäller principen att alla människor har rätt till vård utifrån behov. Vård får inte begränsas av ålder, hudfärg, trosuppfattning, kultur, handikapp eller sjukdom, kön, sexuell läggning, nationalitet, politisk åsikt eller social status. Den humanitära värdegrunden för hälso- och sjukvården, liksom människors tilltro till värden skadas allvarligt om vårdprofessionerna börjar särbehandla patientgrupper. En lag som tvingar professionerna in i etiska dilemman, att antingen följa lagen eller sin etiska kod, är helt oacceptabel. ❗

Svensk sjuksköterskeförening SSF